

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, szombat, november 20

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Egész évre	16 frt.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői és kiadói szállás: főter 4-ik szám.

Készíratok nem adóznak vissza.

Hirdetési díjak.

Egy négyszög ezetimőrtényi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10.) Rnd. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenste. és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvételi irodája Budapest Szervitátor 3. sz.

Nyititási csihkek

garmond sora után 25 krajczár fizetendő.

Tizedik évfolyam.

A KIRÁLY SZAVA.

(L—t.) Alkotmányos államokban sokkal szorosabb a viszony, mely van a Felség és a nemzet között, mert a törvényhozás joga egyenlő arányokban levén az alkotó és szentesítő között megosztva, a rendes és zavartalan állami élet alapföltétele a két tényező teljes egyetértése. Es ez egyetértésnek annál szorosabbnak kell lennie, mivel a tényezők érdekei teljesen azonosok, virágzása, boldogsága az egyiknek virágzása, boldogsága a másikonak is és nem szenvedhet hátrányt, sérelmet az egyik, hogy a másik együtt ne érezze amannak hátrányát, sérelmét.

Es az érdekek e közössége, az együtt működés e bensősége nem csupán a törvényhozás állami műveleteire szorítkozik s legkevésbé nálunk, a mi legalkotmányosabb királyunk országglása idején és alatt, midőn szemléltünk adatott a lélekemelő látványt: a nemzet bölcsének koporsója fölött könyező Királynét, a rombadult legmagyarabb város fölött jösként álló Királyt s viszont az ezüst-mennyegzői ünnepélyben együtt ujjongó nemzetet és a királyi eljegyzéséhez szívből szerencsét kívánó magyart.

A nagy család, melyet a magyar Király és a magyar Nemzet alkot, a bensőség oly kötelékei által volt és van összefűzve; annyira részt vett és vesz minden tagja egymás bánatában és örömeiben; oly fényes, megható tényekben bizonyítja az érdekek közösséget, a nagy, az erkölcsi szövötközés minden egyes tagja között, hogy csak természetes vala Kolozsvár törvényhatóságának határozata, melylyel a nemzeti alkotmány által biztosított jogok égrekiáltó megsértetéseért ott keresett elégtételt, a honnan szokva van, hogy csak az igazságnak, csak az atyai szeretetnek, csak az eskü által fogadott törvények megtartásának ígét hallja hangoztatva s lássa beváltva.

Hová is fordulhatott volna a törvényhatóság méltóbb helyre, a midőn arról vala szó, hogy a törvényről, becsületéről megelégedettek ellenében elégtétel legyen szolgáltatva a törvénynek és becsületnek? Hol is kereshette a magyar állam polgárainak e testülete az alkotmányos jogokon ejtett e sérelem orvoslátát, ha nem annál, ki a törvények és becsület főre e hazában, ki az alkotmányra eskütt téve, királyi szavával, királyi kardjával van hivatva védeni ez alkotmány minden betűjét!

A KELET TÁRCZÁJA.

A FOLLEBBENTETT FÁTYOL.

Elbeszélés.

Írta:

ELIÓT GYÖRGY.

IV.

(Vége.)

A halott szemei tágra fel voltak nyitva, s teljes öntudat kifejezésével találkoztak övéivel, a gyűlölség öntudatával.

Hirteleni erőmegfeszítéssel e kéz, melyet Berta örökre mozdulatlaná velt válni, felemelkedett, ujjával réa mutatott, a dult arez megélenkült, s a lázas szagotott hang tisztán ejté ki e szavakat:

— Ön meg akarja mérgezni férjét... a mérge ott van, a fekete ébenfa szekrény fiókjában... én szereztem azt bé ön számára... ön kijátszott engem... hazugsággal vett réa, csak hogy gyűlölet tárgyává tegyen... mert féltékeny volt réam... Mond szörnyeteg, bánod-e ezt most? ...

Az ajkak még tovább is mormogták a hangokat, de a nélkül, hogy érthető szavakat ejtettek volna ki, aztán a hang magától elhalt, az ajkak alig észrevehető mozgása maradt meg csupán, a tűz utolsó lobbant volt, s aztán annál gyorsabban kialudt végkép. E szerencsétlen nőnél a szív minden idegszála a bosszura

Es törvényhatóságunk reménye teljesen bevált. A király mondta, hogy sajnálja e tény, a Király mondta, hogy a tettek megfnyitassanak — s nem csak a Király személye, hanem a Király szava is szent és sérthetetlen.

De a Király többet is mondott — a Király szíven nem csak sérelme fekszik nagy családjá egy részének, hanem békéje, egyetértése is az egésznek, s a Király szívére köti a küldöttségnek és küldöiknek, hogy az erdélyi részekben hagyományos jó egyetértést a hadsereg és polgárság között föntartani igyekezzenek.

S hogy is lehetne ez másként, mikor a magyar Király országáról és hadseregéről van szó, mikor e hadseregben faink, testvéreink állanak a zászló alatt s a vész idején hazánk, családi tűzheleink védelmére van e hadsereg hivatva. Csak az éretlenség lelheti kedvét abban, hogy az egymásra útalt állami tényezők természetszerű egységét megszakítani igyekezzék s a magában is elég kínos sebet még elmérgesíteni törekedjék.

Ha az igazságtalanság, méltánytalanság címén elítéljük s méltán itéljük el azt, ki polgárzatunk egyik testületét, társadalmunk valamely csoportját, népességünk egyik-másik részét egyes tagok bűnös, tisztátalan vagy galád tettei miatt egészében sújtja: nem igazságtalan, nem méltánytalan volna-e saját eljárásunk, ha ugyanigy magunk is a hadsereg egész testületét tennők felelőssé néhány tagja bűnös cselekvényeért? Es még inkább, ha tennők ezt akkor, a midőn az általános hadkötelezettség törvényes alapján álló e hadsereg soraiban éppen ugy helyet foglalnak azok, a kik vértünköl való vér, a kik hazáért, nemzetért, Királyért egyek a Felség és törvények iránti hűség-esküben, egyek a közös védelemben, egyek velünk, kiknek soraiból tagjai kitelnek, egyek a haza iránti odaadásban, melynek védelmére hivatva vannak!

Mint az elemek rettenetes kitérősei: Szeged pusztulásával, Zágráb veszedelmével sújtják az országokat — egyesek bűnös tetteivel is meglátogatja a végzet a nemzeteket. De e csapásokat éppen az enyhíti némileg, hogy a nagy sokaság nemesebb érzelmeinek nyilatkozására nyujtanak alkalmat s valamint Szeged, vagy Zágráb nevében az egész mivel világ emberies találkozóira gyűlt, ime a jog- és becsület e nemtelen megsértetése is találkozássá adott alkalmat törvényhatóságunknak.

irányult volt; az élet egy fuvallata rezgése hozta azokat és azután örökre végük volt.

Szent isten! tehát ily módon kellend egykor új életre ébrednünk... újra érezve ébredésük kielégítenen szomjukat, kevégeztve a kiejteni nem birt átkokat, s készek ott folytatni, hol elhagytuk, félig bevégzett bűneinket?

Berta holthaltványan, színéből kikelve, reszketve, rémületől magán kívül állt az ágy lábánál, megfosztva minden menekülési eszköztől, mint a ravasz állat, mely buvhelyét lángoktól elboritva látja. Maga Meunier is megrémültnek látszott; az élet e perczen megszűnt réa nézve egyszerű tudományos talány lenni. Mi engem illet, részemről semmi olyat nem láttam e jelenetben, mi tökéletes összhangban nem állt volna eddigi élményeimmel; az irtozat volt elemem eddig is, s a függöny az utolsó fellebbezése régi szenvedés hatásait tette réam, mely új körülmények kíséretében jelenik meg előttem.

Ez idő óta Berta és én, távol éltünk egymástól, ő folyton otthon házi körében, s úrnője vagyonunk felének, én bolyongva a külföldön, egész azon napig, midőn ide menekültem e devonshire-i kis fészkenben, hogy itt békében meghaljak. Berta pedig nagyon távol van még attól, hogy a halálra gondoljon; a világ szánya őt. Ugyan mit is vethetnék szemére e kedves szeretetreméltó nőnek, ki minden más férfit kivülem boldoggá tudott volna tenni?

A halotti szoba jelenetének más tanuja nem volt Meunier-nél és ennek ün-

tóságunknak a legalkotmányosabb Királylyal, kinek biztató és intó szava elhallgattatja szenvedélyeinket s nemes, emberies érzelmeink uralomra kerülésére ad alkalmat.

A társadalom rendje is megbomlik néha, ép ugy, mint a természeti. De mint mindnyájunk emberies szép kötelessége az, hogy a természet fölszabadult erői által ütött sebeket begyógyítani igyekezzünk, méltatlanok volnánk a polgárisult társadalom tagjainak szép nevére, ha az erőszakos kitérés nemtelen rendzavarásait állandósítani akarnók, a helyett, hogy mielőbb visszatérni sietnénk a béke az együttműködés természetes állapotaira.

A Király szava erre inti törvényhatóságunkat s általa az egész nemzetet. Es a magyar szokva van a Király, az igazság szava előtti meghajláshoz.

Ne sértsétek — gyógyítsátok a sajtó sebeket!

A képviselőháznak a nemzeti muzeum ügyeinek megvizsgálására küldött bizottsága tegnap d. u. 6 órakor ülést tartott. A kormány részéről Trefort Ágost közoktatási miniszter volt jelen. Jókay Mór elnök megnyitván az ülést, Herman Ottó bizottsági tagot felkéri a jegyző helyettesítésére, és előadja, hogy a nemzeti muzeum elnöke a kívánt jelentést beadta, mely a muzeum jelen állapotát ismerteti. A jelentés felolvastatván, ennek kapcsán hosszabb eszmecsere fejlődött ki, melynek végetzével abban történt megállapodás, hogy a bizottság tagjai testületileg átmennék a nemzeti muzeumba, ott az egyes osztályokat megtekintik és az illető örök nézeteit és esetleges javaslatait meghallgatják. Az igazgató felszólíttatik, hogy a régi statumot helyett a kor igényeinek és a jelen viszonyoknak megfelelő szabályzatot dolgozzon ki. A bizottság a megtakarítási százalékos levonásokra nézve is fel fogja hívni a miniszter figyelmét; továbbá arra, hogy a levonásoknál a jövő költségvetés készítése alkalmával gondja legyen arra is, hogy az intézet működése lehetőleg ne nyúlgoztassék, s ennél fogva a megtakarítási levonások kisebb mérvben történjenek. Végül az igazgató jelentésének sokszorosítása és a tagok kívánsága elhatározatván, az ülés véget ért.

Országgyűlés.

A képviselőház nov. 17-iki ülésén a költségvetés általános tárgyalása folytatott.

Első szónok Füzesséry Géza volt, ki Csátár Zsigmonddal egyetemben a fennálló rend-

nepélyesen tett ígérete zárva tartotta ajkait élete fogytáig.

Egy vagy két izben, kifáradva az örökös bolyongásban, meg akartam települni valamely előttem kedveltebb helyen, hol szívem embertársaim elé dobozott néha, férfi, nő, vagy gyermek elé, a mint arcuk megszokottabb, vagy vonzóbbá vált előttem, de mindanyiszor elriasztott ettől, vissza-visszatérő látnoki tehetségem; ily módon lettem arra kényszerítve, hogy egészen egyedül éljek, szembe ez ismeretlen jellemmel, mely néha látnom enged, s aztán ismét elrejt előlem az ég és föld titkait. Végre a betegség sulya réam nehezkedett, s kényszerített itt felülni sátramát egészen cseledeim kegyére utalva.

Aztán látnoki képességem borzasztó átka újból hatalmat nyert fölöttem, hogy soha meg se is szabaduljak többé tőle. Ez embereknek itt jól ismerem kicsinyes számításait, a kevés tiszteletet, mit irántam éreznek, s félig kifáradt szálamukat sorsom iránt.

Elérkezett az 1850-dik év szeptember 20-ika. Ez év és hónapszámot jelző vonások valamely régi felirat hatását teszik réam, melyet már örök idő óta megszoktam magam előtt látni. Oly sok izben át-meg átvastam azt, ez irások nyembe zárt lapok hasábjain, oly igen sokszor, mióta a világban vivandó utolsó küzdelmem végkifejlése előtt föl lett lebentve e fátyol!

szernek tulajdonit árvizet, jégesőt, deficitet, adót. A deficit megszüntetésére két mód van: a bevétel szaporítása, a kiadás apasztása, s mi egyiket sem követhetjük, mert nem rendelkezhetünk vele, jelenlegi forrásunk pedig végkép ki vannak merítve. Sem Füzesséry, sem Csátári Zs. nem fogadják el a költségvetést a részletes tárgyalás alapjául. Utánok

Sennye Pál beszélt.

Beszéde elején kijelenté, hogy meggyőződése szerint a multak hibái után, melyeket nem egyedül a jelen kormány okozott, ma nincs kormány, nincs párt, nincs egyes ember, a ki az egyensúlynak rögtöni helyreállítását, vagy ennek csak a közel jövőben lehetőségét megígérni, vagy elvállalni képes volna.

Régi meggyőződése az, hogy a magyar pénzügyi állapotokat tisztán pénzügyi eszközökkel rendezni nem lehet és hogy ez csupán általános, nagyszabású közigazgatás és nemzet gazdasági intézkedések összehatása alapján történhetik.

Az egyes adókat többé emelni nem lehet, mert ezek, sok részben a kirovás és végrehajtás nehézségei miatt majdnem elviselhetlenek. A gőzhajózás és vasuti szállítás használata utáni adónak felelemde szintén nem lehetséges. Némely fogyasztási cikkekre vetendő adókra vonatkozólag felmerült terv ma még időelőtti.

A magyar államjóságnak értékesítőse egy tervszerű bérleti és telepítési rendszerrel kapcsolatban hasznos lehet ugyan, de a földbirtok deválvezióját fogja eszközölni és hogy a részletekenti hiányok feldolgozására fordítottan, az ország e jelentékeny kincse el fog kallódni. De az erőfeszítésnek is vannak határai s a nemzet csak akkor érezne megnyugvást, ha azt tapasztalná, hogy a kormányzat minden ágában a regeneráció nagy szabású politikája inauguráltatik, mely legalább a jövőben mutatná a kibontakozásra alkalmas utat. De ezekkel szemben mit lát az ország? A közigazgatás terén kétségbeesztő ziláltságot. Azon sivar reform kísérletek, melyek alkottattak, eddigelé a nemzet életében gyökeret nem vertek, sőt új terheltetessel és kényelmetlenséggel vannak egybekötve. A törvényhatóságokban a közszellem és autonóm tevékenység stagnációja, városokban a polgári elemnek elégtelensége, adminisztratív igényeinek elhanyagolása jelentkezik. És felmerülnek a sikkasztások sokszorozódott esetei, melyek, igaz, hogy az általános elszegényedéssel járó erkölcsi lazultságnak jelensége, de közvetlenül a közigazgatás terén uralkodó pongyola rendtelenségnek szülmenyei is. Az igazságszolgáltatás a néphen a kényelmetlenség és idegenszerűség érzetét ébreszti. A közigazdasági és közlekedési téren csak egyes össze nem függő tervek kezdeményezése mutatkozik, míg a vasutakkal szemben közlekedési és vízi utaink teljesen elhanyagoltaknak.

Déryné naplójából.*)

(A megnőtt társaság. Az öreg Jancsó Pál. A kolozsvári közönség. A főúri dámák. Báro Bánffy Pálné. Gróf Bethlen Györgyné háza. Heinisch.)

Most már innen jiss, amonnan is érkeztek színészek. Megjött a bohókás Nagy Pista, Váradi, Murányiék, majd Pálly és neje — Ecsedy Józsefát vette nőül, ki szinte tudott egy kicsit énekelni. Jött Kőszegi, és — a többinél sokkal később — Megyeri. Szóval csak egy hullámozott a sok színész, helylyel-közel énekesek is, jelesek és nem jelesek, s végtére mind szűkségesek. A kis társulat egyszerre jól szervezett nagy társasággá nőtt s minden darabot összefogólag lehetett adni.

En szerencsés voltam a publikum kegyében mindinkább emelkedni s megnyertem a közszerepetet. Mindenki versenyezni igyekezett szorgalmában, buzgóságában, s csak éppen arra való második énekes nőben volt hiány. Három leányt kiválasztottak ugyan a Gross Péter iskolájából s én tanítottam őket éneken és szindarabokban is s kettőt közülök, Borsos Klárit és Botos Károlinát magamhoz is vettem, kosztoltam, ruháztam, míg Seres Trézsit, a harmadikat Udvarhelyinre vette magához. De még ezek nem jutottak odaig, hogy nagyobb szerepekben játszhasanak.

Két egyénről kell itt megemlékezni, kik nagy szeretetben részesültek a közönségnek s egyik különösebb volt a másiknál. Jelenleg egyik sem volt a színháznál.

*) Déryné most megjelent Naplójából, melyet Törs Kálmán rendezett sajtó alá, közöljük a következő részt, mely század elején (1820-ik) az akkori a kolozsvári társadalmi életre igen élénk világot vet.

— A közmunkaerő elfecséreltetik, az ipartűgy a tanulmányozás stádiumában van. Nem szabad nézete szerint a részben csüggedést éreztetni, sőt inkább a közszellemnek ébresztése által kell a népre hatni azon irányban, hogy a létező bajok hatása alatt ne intézményeink felforgatásában, vagy ábrándos kísérletekben lássa a megleklést. E szellemek ezen önbizalomkeltésének kifejeztésére kell hatni mindenkinek. De ezzel szemben minő magatartást követ a kormány? Ugy látszik, a kormány egyetlen siboletje az enquétirozás. A belügyminiszter öt évi kormányzás után most hívott össze egy enquétet a bel-igazgatás terén észlelhető hiányok kipuhatolására. A kereskedelmi miniszteriumban egyik enquét a másikat követi. A kormánynak kell bírnia a kezdeményezés hatóságával és képességgel; de a legfontosabb reform kérdésekből nyílt kérdéseket csinálni, azokat pro és contra theoretikus vita tárgyává tenni, lehet helyes taktika a kérdés elodázására, lehet czélszerű eszköz arra, hogy a kormány bizonyos kényelmetlen helyzetből kivágja magát, de ily módon egyseges és egészséges gyakorlati reformokat alkotni nem lehet. A kormány ugyan azt mondja, hogy lépjen fel ily tervvel az ellenzék. Ne tévesztik össze — így szól — a szerepeket. A kormánynak nem csak joga, de kötelessége irányozni a közvéleményt. Attár ezután a közjogi helyzetre s kijelenti azon meggyőződést, hogy a közjogi alap fontartása Magyarországra nézve állami és nemzeti érdek, melyet európai helyzete parancsol reá a körülötte mindinkább tömörülő fajok közepette. Meggyőződése, hogy a 67-ik évi kiegyezés biztosítja a nemzet jogait, de élni kell vele annak szemlélésben és tradícióknak megfelelőleg, bölcs mérséklettel és államférfiúi méltánlyattal. Ezután pártviszonyokra tért át: s reflektált a pénzügyminiszter ismeretes egyestelési felhívására. Szóló rokonszenvenvel fogadta ezen felhívást, mely hazafias szellemből származott azon gondok nyomása alatt, melyek főleg őt, az ő reszortjánál fogva terhelik. Mond is egy utat, melyen elérheti a kormány az általa óhajtott czélt. — Változtassák meg politikájukat! Álljanak a nemzet jogos vágyai és aspirációi élére, szüntessék meg a nepotizmust és korrupciót, és használják fel a kormány állását nagy czélokra és nem a mindennapi állapotok tovább tengetésére és prolongációjára. Szóló e bizonyára sokan támogatni fogják a kormányt e törekvésében „ingyen”, minden fenntartás és személyes tekintetek nélkül. Addig azonban, míg a kormány ezt nem teszi, szóló és társai az ellenzéken fogják kötelességüket teljesíteni.

E beszéd után Irányi Dániel vállalkozott azon nehéz szerepre, hogy saját elmondandója iránt érdeket gerjesszen. Bizonyította, az egyik volt az általam már említett Ne éb Mária, ki nagy hajlamot mutatván a színészet iránt, színész nő lett. Eleinte fiatal szerepeket játszott, de később a komikumra jött kedve. A publikum végtelen szerette, de különböző természetű mián csak igen nagy utánjárással lehetett őt a társaságnak megnyerni. Makacsul vonakodott, de végre sok rimánkodásra, melyhez én is hozzá adtam a magamét, engedett és szerződött.

De sokkal nehezebb volt boldogulni a nagy hírt komikussal, Jancsó Pállal. Ő a vad külföldiek közé tartozott, kik senkit se szenvedhetnek. Ő is vákált most. Keresték, hogy felhívják a választmány elébe; hasztalan — elbujt. Ha színészt látott az utcán menni: huss! azonnal besurrant valami kapun. Lehetetlenségnek látszott őt megcsipni. Végre egész hajótámadászatot tartottunk rá s csakugyan nagy sokára mégis megszéledült. Gróf Teleki Sámuel bírta rá, ki élete fogytáig szabad asztalt adott neki már régóta.

Sokat beszéltek nekem az öreg ur különözködéseiről. Ha játszott, mikor én is játsztam, elbujt, öltözködve már, s legsötétebb álfalak közé, és nem jött elő, csak jelenésre. Nem is beszéltem vele soha, pedig csak ugy lestem az alkalmat, hogy közönlössem. Egész arcát betakarta fülig felhuzott köpenye gallérjába.

Jancsó engem nem szenvedhetett. Egy jutalomjátékom alkalmával — szorongott a színházi publikum — oda megy egyszer Székelynéhez s mondja:

— Ez az idegen országbeli asszony sok pénzt kivisz innen mi tőlünk, jó volna már haza küldeni.

Szentpéterit elnevezte Bürgözdinek. „Hát ez a Bürgözdí, hogy meri ő a Czelesztin szerepeit rongálni? Es még tapsolnak neki!”

hogy a fűg. párt az ország önállósága alapján képes annak pénzügyeit rendezni. Konstátálja, hogy ők ugyanazon alapon állanak, melyen állott Deák Ferencz 1861-ben. Felel Sennyei. Báronak a közjogi alapra vonatkozó szavaira. A persónál unio, — ugymond — t. ház, mely a mi programmunknak velejét képezi, nem a teljes elszakadást jelenti; a persónál unio mellett Magyarország ugyanazon védképességgel bírhat, sőt szerintem nagyobbab fog bírni, mint jelenleg. (Ugy van! Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) Mert hiszen, valamint akkor, ha Ausztria valamely minket is vele együtt érdekli esetben idegen ellenség által megtámadtatnék, a mi segítségünkre számíthatna: ugy viszont magától értetlik, hogy hasonló esetben osztrák szomszédaink meg minket egész erejükkel támogatni kötelesek lennének.

S vajjon azon magyar sereg, a mely saját nemzeti lobogója alatt küzdene, a mely magyar nemzeti tisztok által vezényeltetnék, nem olyanok által, a kik a magyart guyojlják, kik a nemzeti lobogót lábbal tapodják (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) vajjon azon magyar hadsereg a közös fejedelemség közös parancsnoksága alatt kevésbbé vitélzül védelmezne-e azt a hazát, a melyet ősei vértükkel áztatnak, mint védelmezheti most, midőn idegen zászló alatt idegen parancsszóra és idegen tisztektől vezettetve kénytelen azt tenni (Felkiáltás a szélsőbalon: Igaz! Ott van Nádasdy és a hét éves háború!)

Ezután Szabovljovics nyújt be interpellációt a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez a g. k. szerb egyház önkormányzati folyásnak megsértése tárgyában.

Interpellált még Turgonyi Lajos azon tárgyban, hogy az ugynevezett murakói lakosok szabadságharcunk elnyomása óta az abszolút kormány hűségük jutalmául adott azon kedvezményben részesülnek még ma is, az alkotmányos kormány alatt, hogy fogyasztási adót az államnak nem fizetnek. Kérde a pénzügyminisztert: azandékozik-e kivételes állapotot megszüntetni.

Az ülés végződik 2 óra 35 perczkor.

A képviselőház ülése nov. 18-án. Elsőnek Kállay János beszél, ki nem fogadja el a költségvetést. Az adóképeség nagy csökkenéséről beszél s hivatozik Szabolcsmegyére, hol évenként apad az igás fogatok száma. Nem lát reményt a jobbúlásra.

Boöthy Ákos veszélyesnek tartja a helyzetet — de szükségből elfogadja a költségvetést.

Nagyobb szabásu beszédet Prileszky Tade mondott, véde a betervezett költségvetést, bizalmát fejezvé ki a kormány iránt, mely őszintén és leplezetlenül tárja fel a helyzetet.

Bittó István indokolja: miért szólal fel. Azon felszólítások vezetik erre, melyek partállása s annak feladására vonatkoznak. Emlékeztet az első fuzió idejére, midőn az új kormány a parlamenti hatalom oly teljességgel ruházott fel, minővel soha nálunk nem bírt, s mikor elfogadja a felelősséget magáért a fuzióért, kevésbbé hajlandó elfogadni a fuzió után bekövetkezett eseményekért. Mert a kormány által tanusított magatartás azt eredményezte, hogy nemcsak defecitünk emelkedett újra a fuzió előtt való mértékre, nemcsak a közigazgatási viszonyok mutatnak soha nem ismert devalutációt, hanem a nemzet által előbb palládiumkép tekintett közjogi alapon is megrontotta a hitet, meg oly osztályokban is, a hol előbb ennek nyoma sem volt. Ily körülmények közt nem lehet mást, mint hogy koezisztassza azon kijelentését, hogy ő a fuzió megtörténtét politikai hibának és sajnálatosnak tartja. (Helyeslés balról.)

Föltettem magamban, hogy megszolidítem azt a mormogó medvét. Egy próba alkalmával kilestem, hogy hová bujt. Ha észrevette volna, hogy őt keresem, elszaladt volna. Ugy közeledtem hát feleje mindig a földre nézve, mintha elvesztettem volna valamit s keresném, s egyszer aztán közelébe jutva, mintha csak akkor vettem volna észre, fölkiáltok:

— Ah, kedves páter! no csak hogy valahára mégis oly szerencsés lehetek üdvözölhetni a nagy láni mivész, kinek neve egész Magyarországon hangzik. Fogadja el itt hódolatomat, kedves páter s engedje meg, hogy én is discepkedhessem irántam való jó indulatával.

Ez alatt ő folyvást reszelte a torkát s ugy vettem észre zavarából, hogy engem oda kíván inkább, a hol a bors terem. De én szorosan fogtam a kezét, el nem szaladhatott.

— Oh édes leányom, nyugte végre, én igen tiszteltem a szép találatomat.

— Nem ér a semmit, mondám, engem szeretni kell, érte? Ugy-e szeretni fog?

— Hehehe! minden esetre, mondá savanyu képpel és oly hidegen huzva, vonatva, hogy lo kelle mondanom a jó sikerről.

De egyszer látom, hogy igen kopott, fakó kabát van rajta. Mellé ülök az átfalak mellett.

— Ah, kedves páterkám, mondom, de nagy méregben vagyok.

— Hát mi a baj? — kérdé zordonan.

— Hát, minihogy én férfiszerepeket is játszom, mindig tartok magamnak férfi ruhát is. Még Magyarországon csináltattam egy szép bárszony ujjast s még nem is játszottam benne. Most, hogy elévesszük Don Cesarót, fölpróbálom,

Szól ezután a kiegyezés ellen bekövetkezett visszahatásról s kérde valjon a közjogi alapon segítve lenne-e a pénzügyminiszter által ajánlott egyesülés által. A budgetet megszavazza, de már mos-kijelenti, hogy az aporepzióval ennek a kormánynak ellene fog szavazni.

Ezután Tisza Kálmán beszél. Kijelenti, hogy mindenek előtt Bittó szavaira kíván reflektálni.

Határozottan alaptalan — ugymond — azon vád, hogy a mult választások alatt a kormány-part állal két ellenzéki jelölt közül mindig a függetlenségi párti támogattatott. E vád nemcsak minden alapot nélkülöz, de még nem is valószinu. A jelenlegi kormánynak azon érdeme kétségtelenül megvan, hogy azon veszedelmes pénzügyi helyzetből kiharozta az országot, melybe azt mások döntötték.

Bittó azt mondja, hogy ő ismeri azon rugókat és eszközöket, melyek fölött egy kormány rendelkezik és megengedi, hogy a kormánynak sikerülni fog a többséget a jövő választásoknál is biztosítani.

Nem kéti, hogy Bittó ismeri azon rugókat és eszközöket s lehetnek ez iránt tapasztalatai, ha nem vezette is a választásokat, mert hiszen ő csak nagy számm kinevezéseket tett; de határozottan mondhatja, hogy a jelenlegi kormány más eszközökhöz, mint a melyek tisztességesek, sem a multban nem nyult, sem a jövőben nem fog nyulni; épen azért, mert hogy ha többsége lesz ismét, senki ne mondhatta, hogy ez az ország nem valódi többsége. (Helyeslés a jobboldalon.)

Áttér ezután Sennyei Pal b. beszédére. (Halljuk! Halljuk!) A tegnapi vita folyamában oly szó ütötte meg fülét, melyhez hasonlót másoktól többször hallott s nem is ad reá semmit, de épen azon részről, melyről mondatott, kellemtlenül kellett, hogy has-on.

Kötelességének tartja a szónak azon értelmezését, mely annak adatott, határozottan vizsaszatástani. (Helyeslés a jobboldalon) és azon meggyőződésben van, hogy azon képviselő, ki e szót: „ingyen“ használta, nem fogja szólót meghazudtolni, ha azt állítja, hogy ha tudta volna, mily értelem fog e szónak adatni, azt bizonyára nem használta volna.

A mi az enketirozás illeti, megjegyzi, hogy eddig mindig az volt a vád, hogy a kormány önkénylleg jár el és nem hallgat a szakértőkre; most pedig, hogy szakértőket hallgat meg, e miatt támadják meg. A sikkasztásokat illetőleg azt hiszi, hogy e sikkasztások kiderülése épen a jelenlegi kormány által követett erélyes ellenőrzés következménye, mert e sikkasztások legnagyobb része a multban követettett el.

Sennyei az ő kormányzata idejében minden erélye daczára nem volt képes megakadályozni a sikasztásokat, melyek mind száma, mind az összegekre nézve alig hozhatók párhuzamba a mostanakkal.

Sennyei Pal b. az én kormányzatom alatt nem történtek.

Tisza Kálmán ezen esetben becsánatot kér Sennyeitől, a mi az ő személyét illeti, de általánosságban fenntartja a párhuzamot.

Beszédének további részét holnapi lapunkban közöljük.

BELFÖLD.

Maros-Ludas, 1880. nov. 17.

A maros-ludasvidéki méhtenyésztés.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Szives engedelméből bátor vagyok röviden néhány sort becses lapjában közzétenni a maros-hát, uram fia, olyan bű és nagy, hogy kettő is beleferne olyan, mint én vagyok. Nem használhatom, mást kell csináltatnom. Hát nem beszűs ez? De higgye el, oly nagy, hogy ha fölpróbálná, páterkám, magának is jó volna.

Figyelni kezdett; addig csak ütemgett s huzogatta a vállát, mintha mondaná: hát bánja a kő! Mindjárt nagyobb bátorságom let!

— Láska, páterkám, ha meg nem sérteném, én azt szivesen odaadnám magának, mert hát mit is csináljak vele?

— Hm. Nem, nem, teljességgel nem, édes leányom, — de már ez a „nem“ teljességgel ugy volt mondva, hogy igennek lehetett venni.

— No nem kényszeritem, mondám, de jövőn el, páterkám, holnap egy findza kávéra. Fölpróbáljuk. Ha nem lesz jó, hát majd kigondolunk vele valamit.

Eljött az öreg. És — senkit se szeretett többé, csak engem.

Mondák róla, hogy szörnyű fősvény volt, s egy garast so adott ki a maga részére semmiért, sem enniivalóért, sem ruházatért. Meg is látszott szegényen. És mégis — soha so volt pénze.

De ha az utczán megláttott egy meztelábos szolgálót vagy más parasztleányt, a kinek kis lába volt, azonnal megállította az öreg ur:

— Hová mégy édes leányom? Mutasd a lábadat! Hát mért jársz mezteláb?

— Mert nincs nim venni papucsat.

— No nesze, végy rajta papucsat.

Ezért nem volt szegény öregnek soha pénze. (Vége köv.)

ludasvidéki méhtenyésztés jeleni állapotáról és leendő előmozdítása s felvirágoztatása czéljáról.

Jeleni állapota így van:

Maros-Ludas és vidéke minden községében több-kevesbb méhet tartanak, de oly kezdetlegességben, hogy alig lehet valakit méhésznek nevezni, hanem csakis méhtartónak. Nem tudván okszerűen kezelni a méheket, kevés hasznos is huz a csak méhtartó gazda.

Nem is huzhat, mert méhtenyésztése csakis ennyiből áll: tavaszkor kiteszi a kasokat a szokott helyre, s ha a hideg, éhség vagy valami betegség meg nem őrte őket, többé nincsen rájuk gondja egészen rajzásig. Eljövén a rajzás ideje, ekkor, ha egy kas tizet is rajzik, mind befogja külön-külön kasokba, s ezzel ismét készen van addig, míg a méhek meztelhetnek.

A mézelés lejártával következik a mézsztűret, ugyanis kiszemelik, megemelve a könnyű kasokat, s az ilyformán talált gyengéket kénfűsttel megfűjtják és a kasból az üres vagy mézzel telt lépeket kiszedik. S ezt lépestől, mézestől, a kénfűsttől megfűt méhekkel és még ki nem bujt fiasítással együtt valamely edénybe rakva s abban összeesimösözölve, árusítják el.

Ezen időtájban szoktak járni a mézszedők, kik összehesélve, vedriért egy bizonyos árt szabnak meg, mint pl. az idén is vidékünkön, annak daczára, hogy kevés mézsztűret volt, vedrét, mely áll 8—9 régi kupából, veték 3 ft 50 krral. Itt tebat nem a méhes gazda szabja meg a méz árát, hanem a mézszedő. Ha pedig okszerűleg tudnának mébészkedni s tiszta szűrt mézet előállítani, akkor épen megfordítva lenne.

A mézszedő mindenképen kárára van mind a méhtartó gazdának, mind pedig az okszerű méhésznek, mert nemcsak kevés hasznos kap a méhtartó, hanem a hol a mézszedő kisajtolja, megérezvén a méhek, ezrenként sereglenek oda s ott a mézet belepve, belefőjtatnak vagy az edény oldalán talalt tisztátalan mézzel megmérgezik magukat s haza is vive s beletűrtve a sejtükbe, a jó méz is elromlik s végre a méhtartó gazda egész méhtelepő kipusztul, az okszerű méhészt telepével együtt, a mint péld. az idén a kolozsvári méhészekkel is megtörtént. De ha okszerűen történi mindenkinél a méhtenyésztés, akkor a mézsztűdökre nem lenne szükség, mert mindenké szűrt mézet adhatna el jó árban valamely elarusító intézetbe. Kivitel is van már külföldre, mint az idén is 30,000 kilót szállítanak Párisba.

Ennyit a maros-ludasvidéki méhésztűről.

Most már lássuk a maros-ludasvidéki méhtenyésztés leendő előmozdítása s felvirágoztatása czélját.

1879. évben Budapesten az országos méhészeti egyesület megalakulván: üdvös mozgalom fejlődött ki a méhészeti téren. Ebből kifolyólag a vallás- és közoktatási miniszterium is rendeletet bocsájott ki az iskola-gondnokokhoz és iskolaszékekhez, ugyszintén a szolgabírákhoz is, hogy hassanak oda, miszerint a gazdaság e hasznosságát előmozdítani segítsek.

Maros-Ludason is, nem em rendelet alapján, hanem az országos méhészeti mozgalom kifolyásából, a méhtenyésztés terbe van véve, hogy tavaszkor az iskolakert helyiségében egy méhtelep állítások fel ug y a m.-ludasi, mint a vidéki méhtenyésztés előmozdítása s felvirágoztatása czéljáról oly formán, hogy idő folytán vidéki méhésztűgyletté alakuljon, melynek feladata az lenne:

a) hogy folytonosan érintkezzék a tagokkal és az egylettel, más méhésztűgyletekkel és méhtenyésztőkkel.

b) hogy az egylet koronként elméleti és gyakorlati szemléltető méhelőadásokat tartson és kiállításokat rendezzen,

c) hogy a méhtenyésztő közönséget a legelőkeltesebb méhkasokkal és kezelési rendszerrel megismertesse,

d) hogy pénz erejéhez képest a legelősebb szűtőket jutalmazza,

e) hogy a méhésztet a népiskolákban elméletileg tárgyalassa és oda hasson, hogy a növendékek méhésztűkké képeztesse és minta-méhésztűt törekedjék felállítani Maros-Ludason, mint a vidéki központban.

f) Az egylet tagjai által bojelentett méhterményeit a legjobban áron eladni törekedjék.

Ily értelemben, azt hiszem, minden méhes gazda pártolni fogja az ügyet s idővel, midőn életre valónak véli az e téreni mozgalmat, az egyletté tömörülést, mindenki saját jól felfogott érdekében sürgetni fogja.

Idő folytán még többet fogok e mozgalomról elmondani.

Különb nagyon óhajtanám; ha valaki az ügyböz, előmozdítása érdekében, hozzá szólna.

Jártó Imre.

A kolozsvári küldöttség a király előtt.

Ő felsége csüttörtökön délelött 10 órakor kihallgatáson fogadta a kolozsvári küldöttséget a Bartha Miklós főlelgyben.

Kolozsvár városa küldöttségének nevében Szász Domokos a következő beszédet intézte ő felségéhez:

Császári és apostoli királyi Felség! Legkegyelmesebb Urunk!

Sugallatát követve azon alattvalói türehtlen bizalomnak, mely Kolozsvár s. kir. város törvényhatósága szívét felséged mint „legalkotmányosabb király“ iránt betölti és áthatja, azon törvényhatóság általunk, mint küldöttsége által, egy ügyre felhívni bátorodik felségednek legmagasabb figyelmét s a legmélyebb alázatossággal fázért esedekel, kegyeskedjék felséged legtöbb haduri hatalmával odahatni, hogy az illetékes hatóság utján e sérelem gyorsan, igazságosan orvosoltassék s ez által a felizult kedélyek lecsillapuljanak. Kegyeskedjék felséged e sérelmes ügyre vonatkozó legalázatosabb felterjesztését Kolozsvár szab. kir. város törvényhatóságának legkegyelmesebben elfogadni.

Ő Felsége erre így válaszolt:

„Sajnálattal értesültem amaz eseményről, mely önöknek alkalmul szolgálit kérelmükkel előttem megjelent.

Legyenek meggyőződve, hogy a már is elrendelt **szigorú vizsgálat** eredményéhez képest, minden meg fog történni, a mit a törvény és igazság követel.

Elváróm egyébiránt, hogy önök és köldöik nem fogják megengedni, hogy nem eléggé sajnálható ily esemény, bár ki által és bármí utn azon barátságos viszony és jó egyetértés megzavarására felhasználassék, mely különösen Erdélyben a lakosság s katonaság között eddig oly örvendetesen fennállott, — és mint reménylem továbbra is fenn fog állani.“

FÖLDRENGÉSEK

A zágrábiak helyzetéről legujabban a következőket olvassuk:

Az utóbbi napok leirhatlan izgalmai után ma aránylag nyugalom állott be. Ez azonban inkább a kimerülés következménye, mint valóságos kedélynyugodtság. A rengések a legutóbbi 24 órában, habár mérsékelt erővel is, de ismétlődtek; a míg azonban a föld belsejében működő borzasztó erők ki nem tombolták magokat, a valódi nyugalom itt nem térhet vissza.

E közben a helyreállítás munkája lázas sietséggel folyik, hogy a lakosság a külsőbűn álló téll szemben legalább az idő viszontagságaitól védve legyen. A neudorfi hadapród-iskola lebontását ma megszüntették, mivel a legutóbbi rengések folytán a pusztulás oly nagy mérvet öltött, hogy a legroszabbtól tarthatni. A kincstári vagyon tetemes részét a pincékben kellett hagyni.

Majláth György a felsőház elnöke ma a következő iratot intézte a horvátokhoz:

„A [magyar országgyűlés felsőháza mely részvétét fejezi ki azon nagy szerencsétlenség fölött, mely Horvátországot, különösen annak fővárosát Zágrábot a borzasztó elemi csapások következtében érte. Minihogy ily esetekben nincsen semmi vigasztalóbb, mint annak tudata, hogy a szerencsétlenség által sújtott nem áll egyedül s a rokonérzelemnek részvételére támaszkodhatik, a magyar országgyűlés felsőháza e hó 13-iki ülésében elrendelte, hogy a horvát tartománygyűlés elnökségéhez részvétírat intézendő azon súlyos csapás alkalmából, mely Horvátországot s főleg Zágráb fővárosát érte, s az iratban a legmélyebb sajnálat és részvét fejezendő ki. Midőn van szerencsém erről exzellenzleziádat értesíteni, maradok stb.

Majláth.

A Magyarország iránti hangulat az ott nyilatkozott részvét következtében az itteni legmagyarellenesebb körökben is lényegesen megváltozott és javult. Az „Obzor“ ma elismeréssel konstatalja e részvétet s különösen Irányi Dániel fölépését emeli ki e tekintetben.

Ha a földrengés a legközelebbi napokban nem ismétlődik, a bán Budapestre megy, hogy ott az 1 millió frtos kölcsön ügyében a kormánynyal értekezék.

Az „Ellenőrnek“ ugyane tárgyban következők távirják nov. 17-ől:

A földrengés még folyton tart, hosszú mormolással ugyan, de igen sürtn jelentkezik. Mult éjjel háromszor rengett a föld, mindegyik rengés pillanatnyi tartalmu, de igen erős lökésből állt. A város igen trül, a lakosság menekül s a félelem nem szűnik. Egyre nő azoknak a száma, kik a szabad ég alatt töltik az éjt. A lakosság helyzetét roppantul súlyosítja az a külföldi, hogy igen sok házból ki kellett a családoknak költözni, mert a tető minden pillanatban rájuk szakadhat, s a csekély szánu ép házakban kell a kiköltözött családoknak zsutolva megvonnai magukat. A bán el akart utazni, de a tegnap éjjeli földrengés miatt elhalasztotta utazását. E földrengés különösen Samoborban volt erős, hol több házat romba döntött, s a zágrábiakat roppantul elémítette. Rannból az a hír érkezett, hogy a felnöttek között kúttott a diphteritis-járvány, s már két ember bele is halt. Rannban jelenleg sok menekült zágrábi család lakik; ide költözött többi közt a polgármester is. A legujabb földrengések a korábbi földrengések által már megrongált házakban annyi kárt tettek, hogy a javításokat félbe kell szakítani. Így be kellett szűntetni a székesegyház javítását. A kadétskolát le akarták bontani, ez azonban lehetetlen, mert az épület minden perczben maga

alá temethetné a munkásokat. A petriáni kaszánya is annyira meg van rongálva, hogy javítása vakmerő dolog volna.

A segélyző bizottságot igen ostromolja a tönkrement lakosság, de a jelentkezők negyedrészét sem lehet kielégíteni. Zágrábba özönével tódulnak a munkások és a vállalkozók, építőanyagban azonban nagy a hiány. Az adakozás gyorsan gyűl, még Franciaországból is küldnek segélypénzt. Londonból azt a táviratot kaptuk, hogy a lordmajor gyűjtést indított meg a zágrábi katasztrófa által sújtottak nyomorának enyhítésére. A kereskedelmi kamara elhatározta mai igen élénk gyűlésében, hogy moratoriummal nem fog élni, e helyett azonban nagyobb hitelt fog kérni. A megszorult táviróhivatalnokok mindegyike 20 forint segélyt kap. A környékbeli falvakból nagyon nyugtalanító hírek érkeznek. A lakosság fél az időjárás természetellenes melegségétől; itt oly enyhe időjárás van, mintha csak áprilisban volnánk.

Zágráb, nov. 17. A munka nyugodtan folyik. Adakozás bőven érkezik. Rudolf trónörökös Zágráb számára 1000 frtot, Szerajevo számára 1000 frtot és Varasd számára 200 frtot adott. Azonkívül számos sajnálkozó levél érkezik a zágrábi törvényhatósághoz.

TANÜGY.

Felhívás.

(Tankönyvírók, tanügyi művek kiadói b. figyelmébe.)

A „Népnevelők Budapesti Egyesületének“ [pedagogiai szakosztálya elhatározta, hogy az időnként megjelenő tanügyi-irodalmi munkákat rendesszaktűléseien egyenként és szakszerűleg fogja ismertetni és méltatni, s a fontosabb megállapodásokat lapok útján nyilvánosság elé is juttatja.

Igy, részben az érdeklődők nyorhetnek könnyűszerrel tájékozást a tanirodalmi ügyek állása felől, a mi a gyakorlati munkának bizonyára igen lényeges támasza; részben a szakszűr igényeknek esetenként való kifejtése és hangsúlyozása által, az illetékes vélemény erkölcsi támogatásában maguk a [művek is közvetlen előnyöket élvezhetnek; egészen vére pedig általa a tanügyre nézve is kétségtelen gyakorlati eredmények várhatók.

Ugyanis, bizton lehet reményleni, hogy ily úton a tanügyi műveknek érdemük szerint nagyobb kelendőség, forgalom lesz majd biztosítható, mint a milyenről eddig beszélhetünk.

Ezen hitben, különösen elemi, [polgári- és ipariskolai tankönyvek írói, ifjusági iratok szerzői, de általános érdekű tanügyi művek (értékezők stb) tulajdonosai, illetve kiadói is, ezenel tiszteletteljesen kéreknek műtvöknök, illetőleg kiadványuknak legalább egy példányát, a „Népnevel. Bpesti Egylete“ paed. szakosztályának rendelkezésére megküldeni.

(Az egylet helyisége: Budapest IX. ker. nyúlutezai népiskolában van.)

Természettudományi Társulat.

Szerdán szaktűlést tartott a Term. tud. társulat, melyen dr. Horváth Géza nagy érdekű előadást tartott a filloxera elleni védekezésről és az amerikai szőlőfajokról.

Horváth ur az orsz. filloxera kísérleti állomás főnöke s mint ilyen, beutazta Olasz, Francia, Németországot és Svájcezt, hogy a követett eljárás módokról a helyszínen meggyőződjék. A következőket tapasztalta:

1 A homoktalajban a filloxéra még nem él s ha oda filloxérás szőlőket ültettek, íaról a filloxéra rövid idő alatt elpusztul. A futóhomokterületek tebat a filloxéra ellenében teljes immunissal bírnak.

2. Oly szőlők, a melyek télen át 50—60 napig víz alá meríthetők, szintén megmennek; az ily téli elárasztás a szőlőknek legkevesbbé sem árt és ha helyesen hajtatik végre, az elődi rovat mind megöli.

3. A rovarirtó szerek által még eddig, sohol sem sikerült a rovar kiirtani a nélkül, hogy a szőlő is ki ne vesszen, azért most Franciaországban általában az ú. n. gyérítési eljárást gyakorolják. Ez abban áll, hogy a szőlő télen, a midőn aránylag legkevésbbé érzékeny, csekély adag szénkénneggel rendszeren 30 gramm négyszög méterenként, kezelteik, ennyi a szőlőnek meg nem árt, de elégséges arra, hogy a gyökéren élő rovarok számát annyira megcsökkentsék, hogy a szőlő a következő évben jól kibájlhat és teremhet is. De a szénkénnegyzést minden télen ismételni kell s e mellett jól trágyázni; a mi mindannyi költséget okoz, hogy ez a gyérítési eljárás különösen nálunk csak nagyobb értékű szőlőknél lesz alkalmazható.

4. Az amerikai szőlőfajok egy része ugyan ellenáll a filloxerának; de oly silány termést ad, hogy köztűlük alig egyet-kettőt (Jacquez, Taylor) lehet direkt termelésre használni. Igen jó sikerrel lehet őket azonban a mi nemestajaink oltásához anyagnak felhasználni. Az ilyen oltványoknak amerikai any erőteljes gyökérzet nem fog ki a filloxera, a beoltott nemest faj pedig ép oly jó szőlőt ad, mint saját gyökerén.

Előadó bemutatott egy pár oltási módot, venyigéken, valamint a főbb amerikai szülőfajokat a filloxera kiseríteli állomás herbariumából.

Ezután Paszlavszky mutató be érdekes édesvizi szivacsokat, s Thánhófer egy mikroszkop kést.

A szakülés után választmányi ülés tartott, hol bejelentette a titkári hivatal, hogy a Bogát-alapból kitűzött pályadíjra: „kittűnő fizikusok életrajzára” összesen három pályamunka érkezett be, melyek a bírálóknak kiadtak.

Ez alkalommal 17 új tagot jelentettek be, kikkel együtt a társulat tagjainak száma összesen 5358-ra emelkedett.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A „Kisfaludi-Társaság” Vasárnap tartja, (mint Kisfaludy Károly halálának évforduló napján) harminczkettedik közlését. Felolvasás (az elnöki megnyitón és titkári beszédén kívül) kettő lesz. Bánóczynak Kisfaludi ifju koráról szóló tanulmánya és ünnepi költemény, melynek megírásával Csiki Gergely helyett, kit betegsége gátol, Rákosy Jenő bízott meg.

*

Közigazgatásinemzeti kalendárium hivatali és irodai használatra czimul naptár jelent meg Tettey-Nándor és Társa könyvkereskedésében Budapesten. Úgyvél irodákban, megyei, városi, pénzügyi hivatalokban, törvényszékeknél és bíróságoknál e naptár valóban eddig érzékenyen tapasztalt hiányt pótol. Az osztrák-magyar közös intézmények, a magyarországi kormányzat minden ágának, az igazságszolgáltatásnak czimtára ily teljességben, ily rendszeres összeállításban kapható. A bécsi közös kormány, az országgyűlés, a magyar minisztériumok, a vármegyék, városok, törvényhatóságok, járásbíróságok, ügyvédek és közjegyzők, kórházak, tébolydák, pénzügyi hivatalok, bányászati, államuradalmi jószágigazgatás, kataszter, az akadémia, muzeum, az összes köznevelődési intézmények, az egyetekem stb. teljes czimtarát foglalja magában. Legkiválóbb előnye különben e naptárnak az év minden napjára szánt jegyzéknapló és a betűrendes tárgymutató, mely a keresésnél rögtön utbaigazit. Ára 80 kr. kötve 90 kr.

*

Beküldetett hozzánk a „Századok”, a magyar Történelmi Társulat közlönyéből IX. füzet. Szerk. Szilágyi Sándor. Nyomatott az Athenaeum-nál. Tartalma: Csengery Antal emlékezete, Deák Farkas. Székely ispánok és alispánok a mohácsi vészig. I. közlemény. Gr. Lázár Miklós. Különfélek. Tharzó Szaniszló háztartásáról. Tagányi Károly. Új adat Forgách Ferencz, a történetíró életéhez. Károlyi Árpád. Mokcsai levélár. Ukkon pohara. Krasznai magyarok. N. Gy. Történeti irodalom. Életem és korom. II. Irta Pulszky F.; A—s. Oklevéltani jegyzetek. Irta Horváth Árpád. Magyarország ezimrtára. A szöveget írta Tagányi Károly, ism. Deák Farkas Az egyedi apátság története. Irta Bunyitay N., ism. Márki Sándor. Anonymus az erdélyi oláhokról, írta Réthy L., ism. P. Gy. Tárca. Magyar Történelmi Társulat. — M. Tud. Akadémia. — Zománcz és majez. Deák Farkas (775.). — Iskolai programmok. — Felhívás. — Vegyes közlések. — Történelmi könyvtár. — A „Magyar Történelmi Társulat” tagjává lehet minden hazánk multja iránt érdeklődő hazafi vagy honleány. Alapító tagok egyszer mindenkorra 100 frtot fizetnek. Évdíjas tagok tagdíja évenként öt forint. Mindkét rendbeli tagok ingyen kápiák a „Századokat”.

— **Beküldetett** hozzánk a Széchenyi Béla utazótársának, Kreitner Gusztávnak, „In fernem Osten” czimul utelirásából a most megjelent két füzet. Az első füzethez — melyről megemlékeztünk — hasonló díszes kiállításnak ezek is. Tartalmazzák a Bombaytól Calcuttaig s inon Singaporeig való utat: A leírások érdekességét az is nevehi, hogy a szöveget magyarázó számos igen szép kép van, majd minden lapon; köztük egy pár (mint a Kintsindsunga hegycsucs, Benares látképe, az Elephanta templom belseje stb.) művészai kiviteltek.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1880. nov. 19.

Helyi hírek.

— **Kéler Ilona** állapota, mint a legmelyebb részvétellel írhatjuk, dacára a leggodnabb orvosi gyógykezelésnek, — reménytelen. A tüptérisi legelőször hétfőn f. hó 17-én konstátáltatott dr. Nagy József által. A kisasszony, bár a betegségi tünetek már aggasztóknak, nehogy hanyagsággal, vagy szeszélyeskedéssel vádoltassék, próbára akart menni, midőn dr. Nagy József megérkezett s a kórt felismerte. Csak nehezen volt rábírható a kisasszony, hogy elmaradjon a próbáról. A betegsége rohamosan lépett fel, s már másnap veszélyes jellegűvé vált. Szerdán az általános állapot mind súlyosabb és aggasztóbb mérvet öltött. Némi javulás csak a szerda és csütörtök közötti éjjelen volt tapasztalható, s mennyiben a kór terjedése megállást mutatott s a megelőző napokon jelent-

kezett magas foku láz (40.5.) alább hagyott. — Szerdán szükségesnek találták langyos fürdőt és hideg lemosást alkalmazni, mi jótékony hatásának bizonyult, fájdalom csak rövid időre, — mert már tegnap délután a körtünetek felkezdtek lépni, este felé állapota mind súlyosbodott, nyugtalan lett, álom kerülte, s a mi legsajnosabb, az oróhanyatlás az új folyamán mind fokozottabb mértékben állott be. Az elmult éjen a beteg mellett dr. Salamon színházi orvos virrasztott, s mivel reggeli négy óra körül válságos pillanattól lehetett tartani, az átlellenben lakó dr. Nagy József háziorvos áthivatott. A két orvos együtt örködött Kéler k. a. felett reggeli 8 óráig; ekkor megérkezett tanácskozársa dr. Géber Ede egyetemi tanár. A reggeli tanácskozás alatt való megfigyelés szerint a test hőfoka 37, az érverés 75-öt mutatott. Az áll alatti mirigyeknek duzzanata alább hagyott, azonban a nyaki mirigyek a gerincz felé megduzzadtak. A régi lerakodástól a torok megsza badult ugyan részben, de új képződés keletkezett helyébe. Kéler k. a. még folytonosan öntudatánál van ugyan, s az egész városról perczenként érkeznek a részvénytálatkozatok. A személyes látogatások ma az orvosok által be lettek tiltva. Midőn e sorokat írjuk (d. u. 3 óra) a beteg állapota változatlan. Életéhez alig van remény.

— **Nemzeti színház.** Tegnap „A király házassodik” cz. vigjáték került színpa, felig telt ház előtt. — Legelőször kívánuuk megemlékezni Tolnai-ról. Kópjai Imrét személyesíté, s örvendünk, hogy valahára elismerőleg szólhatunk játékaról. Elevegség, egészséges humor, s részben eredetiség jellemezte ábrázolását. Több ízben zajosan kihívatott. Az est sikerében főrésze van Gerő Lina k. a-nak, Banillát rokon szövenesen, szépen mutatja be. — Gyenes László Nagy Lajosra sikerült alakításával; s játéka egészben gondos volt. T. Farkas Irma igen jó anyakirályné, Gabányi kittűnő Doctissimus vala. — Az egész előadás gyorsmenetű, s egybevágó volt.

— **Bartha Miklós** betegségében a javulás folyton tart, bár egy kevés láza volt a délelőtt, azonban komolyabb jelleggel ez nem bír. Egész örömmel jelenthetjük, hogy íróársuuk a veszélyen egészen túli van.

— **Rendőri hírek.** Marusán Todort, a Sigmund testvérek bérésbíráját tegnap este, hogy a városba igyekezett be, ismeretlen tettesek a papok malna mellett megtámadták és botokkal elverték. A verés életveszélyes. A rendőrség erőlyesen nyomozza a tetteseket. — Zendők Mihálynak, ki a Sigmund testvérek szeszgyárában tüzelő, tegnap délután, vigyázatlanság folytán, a gép befogta jobb karját és összezúzta. A Károlina kórházba szállítatott.

— Időjárás. Kolozsvárt, 1880 nov. 19-én reggel 7 ó. 45 p. hőmérsék 4.6 légnymomás 726.8 Délben 12 ó. 30 p.hőmérsék 11. légnymós 727.

Hazai hírek.

— **Kard és revolver.** A következő kúriusos esetről értesül az „Egyetértés”: A napokban éjjel egy itteni nyilvános helyiségben heves összekooezzanás történt egy ügyvéd és egy osztrák katonatiszt közt. A dolog már-már tetlegességre került, azonban a jelenvöltek közbelépése azt megakadályozta s a felek kieserelően névjegyeiket, haza mentek. Az ügyvéd irodájában másnap délelőtt megjelent két katonatiszt, valószínűleg azon ezébből, hogy az éjjel történetkért társuk nevében elégtételt kérjének, erre azonban nem kerülhetett a dolog. Midőn ugyan is a tiszték az ügyvédhez beléptek, ott a következő élnk jelenet folyt le: Tiszték: X. ügyvéd urat keressük, Ügyvéd: Én vagyok az. Mivel szorgálhatok. Tiszték: Uram, mi Y. főhadnagy megbízásából vagyunk itt... Ügyvéd: (közbe vágva). Uraim, mielőtt tovább folytatók, felkérem önöket, legyenek szivesek a előszobában letenni kardjaikat a fegyvertelenül lépni be hozzám. Tiszték: ezt megtagadják. Ügyvéd: Ismételve felszólítom önöket: tegyék le kardjaikat az előszobában. Tiszték: Neveltség! Ugy látszik, ön nagy respektussal van a kardok iránt. Erről azonban mi nem tehetünk, s kénytelenek vagyunk a dologra térni. — Tehát a mint mondók, mi Y. főhadnagy megbízásából...

... Mielőtt a beszélő tiszt tovább folytathatta volna, X. ügyvéd kinyitotta asztala fiókját, kivett abból egy revolvért, s kihuzta belőle a töltő vesszőt; azután a fegyvert lövésre készen tartva így szólt: Tehát jó, beszélhetünk tovább. Kérem tessék folytatni. Tiszték: Mit akar ön e revolverrel? Ügyvéd: Az a körülményektől függ. Tiszték: Ön ugy látszik fenyegetőzni akar? Ügyvéd: A világért sem. De ha önök fegyveresen jönnek hozzám, kell hogy én is hasonlóan legyek felkészülve. Tessék folytatni. — A tiszték azonban nem folytatták, hanem követelték, hogy az ügyvéd tegye el a revolvért. Ez viszont a maga részéről ragaszkodott ahhoz, hogy a tiszték tegyék le kardjaikat az előszobába. A tiszték erre semmi áron sem akartak ráállani, más részt pedig megbőránkozva utasíták el azt a követelést, hogy a revolver csőve előtt adják előmondani valójukat, s így a dolgot elintéztelenül hagyván, eltávoztak. Ekkép az X. ügyvéd és főhadnagy köz-

ti becsületbeli ügy egyelőre függőben marad, addig, míg a segédektil felkért vagy felkérőndő tiszt urak e kettő közül valamelyikre el nem határozzák magukat: vagy fegyvertelenül jelennek meg a kihívandó félnél, vagy beleegyeznek abba, hogy ez is fegyveres kézzel folytassa velők a tanácskozást.

— **Eljegyzés.** E hó 14-én jegyezte el Széplakon a szelleműs, gyönyörű hangjáról tág körökben ösmeretes Bethlen Sarolta grófnőt, báró Otterstedt Károly porosz főúr.

— **Új táviró állomás.** A földmiv. és keresk. minisztérium tudatja, hogy Kis-Küküllő-megyében Dicső-Szt.-Mártonban új távirda állomás nyitattott meg korlátozt napi szolgálattal.

— **Párba-** A kolozsvári katonameényeletnek — mint a Bihar vára egy véres mellék episódja ment végbe tegnapelőtt Nagyváradon a farkas-erdőben. Egy ismert, intelligensz fiatal ember s egy honvédtiszt viltak kardpárbaít, melyben az utóbbi súlyos sebet kapott fején. A viadal oka az volt, hogy egy társaságban szóba hozatván a kolozsvári vérengzés a honvédtiszt a merénylőknek pártját fogta, a mi bizony elég csudálatos vélemény egy magyar honvédtől. E nézet heves támadásban részesült; szó szót adott s végre is segédek vették kezükbe az ügyet, mely a honvédtisztre nézve gyászos módon ért véget. A mit keresett, azt megtalálta.

— **A Károlyi-Zichy** párbajügyben tegnap itelt a pestvidéki törvényszék bülfenyítő osztálya. Károlyi előadván a tényállás: pár szóban, védelmét, mely szerint a párvíadal elfogadására erkölcsileg kényszerítve volt — s a Zichy által rámondott gyalázó szavak ellen a társadalom által megállapított módon kívül egyéb esküze nem maradt — ez enyhítő körülmények tekintetbe vételével, a törvényszék főlőrai tanácskozás után, Károlyi István grófort párvíadal vétsége miatt 3 havi, a párbajsegedeket pedig 3—3 heti államfogságra ítélte. A vádlottak az ítéletet megfőlebezték.

— **Rendőrség részvényekre.** Csákovártott a bakterek oly kevéssé feleltek meg hivatásuuknak, hogy a községi előjáróság kimondta, hogy ezentul csak oly baktereket fog alkalmazni, kiknek elegendő vagyonuuk van, hogy a tolvajlás s rablás által okozott károkat megtérítsék. S ime akadt is egy — consortium, mely 900 forint bánatpénzt téve le, a téli hónapokra vállalkozott a baktérseget elvégezni. A kiadások Csákovár lakóira külön megállapított kules szerint lesznek kivetve.

CSARNOK.

Apróságok.

A végzet.

A pohárba kitöltött bor még nincs torkokban, — így szól a közmondás — melynek az a jelentősége, hogy nem kell biztosan számítanuuk, még a legközelebbi jövő perezeire sem.

A mi os, Samos királya, egy nagy helyet betölttetett szőlővel.

Hogy a munka mentől előbb bevégződjék, a király egyetlen perez szűnidőt sem engedett naphosszant élvezni, az arra kirendelt rabzolgáknak. E szerencsétlenek egyike kimerülve a fáradtságtól, s így szöltt egy napon elkeseredében a királyhoz, ki kiment volt megnézni szőlőültetvényét.

— Mit használ e munkát annyira siettetted uram? Soha sem fogsz ugy is inni e szőlőtökék fűrtjeinek nedűjéből.

Midőn aztán a szőlőültetvény szépen beültott s gyümölcsözni kezdett, a király siett azt leszüreteltetni.

Megtisztulván a nedű, felhozat a pinczéből egy pohárral belőle, maga elé hivatja ama kétédő rabzsolgát, ki eléggé merész volt egy napon a jóslat mesterségébe avatkozni így szólt hozzá:

— Merészeled még most is azt állítani, hogy nem fogok inni e borból?

— Legalább most sem mernélek biztosítani a felől uram, hogy inni fogsz belőle. A kezében tartott pohár és ajkaid közt mindig van még annyi té, hogy valami közbejött esemény megátólhassa a készen kitöltött bort addig vinned.

E szavak alig hangzottak el, jelentik, hogy egy vaddiszuó rontott be szőlőjébe s ott nagy pusztításokat tesz. A király hirtelen feláll a nélkül, hogy megizolitette volna az előhozatott szeszes italt; siet a vadállat kiűzésére, ez pedig azon perczben előrohan a stírúségből, reá veti magát a királyra s testébe vágva agyaráát, hol tan teríti őt a földre.

Három egymásután

A Montaigne halála után Gournai kisasszony, ki apjának fogadta volt őt, s ez őt viszont szöveléségségnek, legalább úgy mondotta, minden vonzalmát Racan-ra ruházta át, kit azonban csak művei után ismert. A vágy, hogy személyesen s közelebbről megismerjen egy oly szelleműs költőt, ki annyira meg tudja indítani az emberek szívét, oly vágy volt benne, hogy semmi fáradságot nem kímélt arra, hogy Racantól egy látogatást nyerhessen házánál.

Végre biztos ígértetűt bírt a költőnek, hogy meg fogja őt látogatni, a nap s az óra ki lett

erre tűzve. A költőnek két barátja, kik ismerték kissé késlelkedő természetét s meghallották a tervezett látogatást, elhatározták, hogy ez alkalmat felhasználják egy jó tréfára.

Egyik ez urak köztűl a látogatásra kitűzött idő előtt egy vagy két órával hamarabb megjelenik Gournai kisasszonynál s bejelenteti magát, mint Racan, ki a kisasszonnyal óhaját találkozni.

A vendég kittűnő szíveséggel lett fogadva, sokat beszélt a kisasszonnyal azon művekről, melyeket ez nem rég nyomatott ki, s egész fejőzeteket tanult volt be belőle, hogy minél jobban udvarolhasson. Végre negyedőrai társalgás után eltávozott s igen elégtlen hagyta hátra a művésznőt a felett, hogy megismerkedett Raconnal. Alig távozott ez el néhány lépést a háztól, egy másik Racant jelentének bé. A művésznő azt hitte előbb, hogy bizonyosan az ímént távozott jött vissza, elfeledve valamit megmondani neki. Készült, hogy már lekötelező szót fog ezért mondani vendégének, midőn egy új arczot lát közeledni, ki még tultesz az előbbi látogató bókjaín is. Gournai kisasszony nagy meglepetéssel kéri tőle, ha valóban Racan urhoz van-e szerencséje, s meg nem állhatta, hogy el ne mondja neki a történeteket.

Az újonnan jött Racan nagy haragot színelts eskűvel állítja, hogy meg fogja boszulni e sértést, mit rajta elkövettek. Gournai kisasszony e látogatóval még sokkal inkább meg volt elégedve, mint az előbbivel, mert ez még inkább dicsérte őt. Ezt tartja a valódi Racan-nak, s a másikat csak hitvány csalónak, ki magát bécesempézte hozzá. Alig hogy ez is távozik, egyszerre csak megjelen a valódi Racan, s óhaját bevezetett Gournai kisasszonyhoz.

A mint ez meghallja ezt, végkép elvesztitürelmét.

— Hogyan! kiált fel, még egy Racan van itt? azonban még is bevezetik ezt is. Gournai kisasszony nagyon magas hangon kezd beszélni a költővel, hogy azért jött-e, hogy őt sértegesse? Racan, ki nem bírt ékesszólói tehetséggel, s e mellett egészen más fogadtatást várt, azt sem tudja mit mondjon s elkezd pár szót zavartan dadogni. Gournai kisasszony, ki kissé heves természetű volt, s azt vélte, hogy ez embert azért küldte hozzá valaki, hogy őt kijátszodja; hirtelen lekapia lábáról himzett pongyola cipőjét s elkezd jókat csapdosni vele vendége háttára, ily módon kényszerítve őt, hogy mentől előbb meneküljön előle.

Menage, kinek iratai közt le van írva e jelenet, hozzá teszi, hogy azon időben Bois-Robert elbeszélte azt mindenkinek, a ki csak hallani akarta, sőt a Racan jelenlétében is fel említette párszor tréfásan ez adomát, ki, midőn kérdezték tőle, ha igaz volt-e, azt felelte: — Bizony van benne valami.

E tréfás történet adott alkalmat Bois-Robertnek a „Három Oresztes” czimű vigjáték megírására. És az újabb időben a darabot ismét átdolgozták s az Odeon színházban, „A három Rakan” czim alatt adták elő többször.

KÖZGAZDASÁG.

BAROMVRÁSA.

— Kolozsvár 1880. nov. 18. —

Az e héti baremvásár élénkebb volt a mult hetinél az árak pedig a mult hetiehez képest is esőkcentek:

Fejős tehén 26	drb.	párja	130—140 fr.
Meddő tehén 53	drb.	párja	100—110 fr.
2 éves borjú 26	—	—	60— 70 fr.
1 éves —	104	—	30— 40 fr

összesen 209 drb.

A dohányjövődék eredményéről a 1879-ik évben a legfőbb számvevőszéknek ez évrő vonatkozólag kiadatott zárszámadási munkálata a következő adatokat tartalmazza: Magyarországon a nevezett évben 94.741 katasztrális hold volt dohánynyal bevetve, s termett 34.010,355 kilogramm dohány, tehát az előbbi évvel szemközt a dohánytermelésre fordított terület 5572 holddal, a termelt dohány mennyisége pedig 6.638,135 kilogrammal kevesedett. A dohánygyárak feldolgoztak 11.543,136 kilogramm belföldi és 21.889,789 kilogramm külföldi dohányt, (1878-ban 11,958,895 kg. belföldit és 2.839,709 kg. külföldit), s előállítottak 13.815,035 kilogramm pipa- és szivarka-dohányt, 101,938 kilogramm burnótot és 590.422.840 drb. szivart. Külföldről behozatott 2.194,226 s fel kilogramm dohány s 1.080,696 darab szivar. (1878-ban 2,631,461 s fél kilogramm dohány és 2.032,350 darab szivar.) Eladatott 11,259,820 kilogramm dohány, 130,440 kilogramm burnót és 600.325,247 drb. szivar (1878-ban 11,247,772 kilogramm dohány, 130,593 kilogr. burnót és 558.933,531 darab szivar.) Sajnos jelenségment tapasztaljuk ez évben is a dohánytermelés esőkcentését, mely kétségtelenül monopoliális kezelésünknek kifolyása.

HIVATALOS ARFOLYAMOK

a budapesti áru- és érték-tőzsdén

1880. nov. 18.

Magyar aranyjáradék	107.40
Magyar vasuti kölcsön	123.
Magyar kel. vas. államköt. I. kibocsátás	81.
Magyar kel. vas. államköt. II. kibocsátás	97.
Magyar kel. vas. államköt. III. kibocsátás	81.

Magyar földterhermentesítési kötvény	98.—
Magyar földterherment. kötvény záradékkal	96.—
Temes-bánáti földterhermentesítési kötvény	95.—
Temes-bánáti földterher. kötv. záradékkal	94.
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	94.—
Hovráth-szlovon földterhermentesítési kötv.	109.
Magyar szőlődezsma váltásági kötvény	—
Magyar nyercemény-sorsjegy-kölcsön	72.45
Tiszasszabályozási és szegedi sorsjegy	130.—
Osztrák járadék papírban	817.—
Osztrák járadék ezüstben	73.25
Osztrák járadék aranyban	87.25
1860-iki osztrák államsorsjegyek	131.
Osztrák-magyar bankrészvény	818.—
Magyar hitelbank részvény	254.—
Osztrák hitelintézet részvény	283.—
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	562—
20 frankos arany	93.72
Német birodalmi márká.	58.—
London (3 havi váltókért).	117.40

A budapesti árutőzsze hivatalos árjegyzetei

1880. év nov. hó 19.

	Minőségi súly Hectoliterenként	Ára 100 kilgr.-nak		
Búza:	klgr.	frt. kr.	frt. kr	
Bánsági	72.8—74.6			
Tiszavidéki	76.4—78.3			
Pestvidéki	72.8—74.6			
Fehérmegyei	76.4—78.3	12 45	12 80	
Bácskai	72.8—74.6	12 25	12 45	
"	76.4—78.3	12 45	12 80	
Rozs:				
Magyar	70 —72	9.50.	9 80	
Arpa:				
Takarmány	60 62	6 20	6. 40	
Malátá	62 68.7	7. 10	9. 20	
Zab:				
Magyar	36.4—40.1	5 85.	6.15	
Tengeri:				
Bánsági		5 80.	5 50	
Másnemű		5. 20.	5 40	
Repce:				
Káposzta		—	—	—
Bánsági				
Magyar		5 75.	6 —	
Szokvány:				
Buza tavaszra szállítandó	74.7	12 5.	12 10	
Buza Szempt.—Ok-tób. szállítandó				
Rozs tavaszra szállít. 69.2-----				
Tengeri Máj.—Jun. szállítandó		6. 30.	6.35	
Repece káposzta Aug.—Szept. szállítandó				
Repece bánsági Jul.—Aug. szállítandó				
zész (nyers) 100 százállaékként		—	33.—	35

Csiky Gergely vigjátéka először.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet 4. szám.

Kolozsvárt, szombaton 1880. november 20.

M u k á n y i.

Vigjáték 4 felv. (Rendező: Mátrai B. B.)

SZEMÉLYEK:

Mukányi Bódog, földbirtokos Szentgyörgyi. Olga, második neje — Szacsavayné. Piroska, leánya első nejétől Gerő Lina. Margit, fogadott leánya — Borowszky Matild Darnai, főispán — — Mátrai. Ella, unokahuga, özvegy — T. Farkas Irma. Szeredi Ödön — — Szacsavay. Zápolya Ignác (nyelvész) a ter- Gabányi. Kozák Manó, reporter) mé-Szombathelyi. Várkonyi Endre m. tit.) szet-Gyenes. Czíprián Mór, ügyvéd) tudó-Krasznay. Dr. Karó, állcpatha) sok Váradi Albert. Dr. Kokas, homeopatha) ván-Szerémfalvi. Özvegy Vargáné) dor-Körösné. Ifj. Varga G. unokája) gytlő-Ujhelyi Jolán. sénék tagjai.

Rózsaberki Gusztáv, a „Bán-

vári Harsona” szerkesztője Tolnay.

Egy öreg úr — — — — Török Károly.

Rendező fiatalemberek. Urak. Hölgyek. Utasok. Természettudósok. Hordárok. Történik: egy vidéki városban.

Kezdeto este 7 órakor, vége 10-kor.

Felőlis szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **BÉKÉSY KÁROLY.**

NYILTTER.*)

Kötelességem kinyilvánítani, hogy az én beárultatásom az „Ellenzék”-ben nem áll, mert én betudom bizonyítani, hogy Huszti János járásbírósági szolgának nem ríndotam: „magyar kutya”, hanem kereskedésembé, mint rendes pálinka-kontozó megjelent nálam, és telefővel béjött azon napon is, és elkezdett azokkal, kik még ott voltak kötekedni, és hogy össze ne vesszenek, hát szépen a szállására utasítottam, hogy nekem kárt ne csináljon. A mint az ajtó felé vezettem, a botj

(K e l e t i v o n a l.)
Érvényes 1880. évi szeptember hó 10-étől.

Jegyzet. A vastagabb keretbe nyomatott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig számított éjjeli időt jelentik.

Raktárak léteznek:
Kapható: Kolozsvár: Wolff J., dr. Hines Gy., Biró J., Valentini és Sényi M. gyógyszerészeknél és Csapó S. kereskedésében. B-Hunyad: Holczner gyógyszer. Besztercebánya: Fleischer gyógyszer. Jekelius gyógyszer. Deesen: Róth Pál gyógyszer. Brassóban: Schöcher gyógyszer. Törövis Ed. Scholtes gyógyszer. Bethlenben: Bernádi gyógyszer. Lengyelben: Szt-Miklósban: Bogdán gyógyszer Gy-Fehérvár: Mihelyes gyógyszer. Péván: Lengyelben: Szt-Miklósban: Scheint Fő gyógyszer. Magyar-Láposon: Brenner gyógyszer. Róth gyógyszer. Lekenyezőn: Scheint Fő gyógyszer. Magyar-Láposon: Brenner gyógyszer. M-Vasárhelyt: Jenei A. gyógyszer. Fogarasi D. és Bucher M. Medgyesen: Fő gyógyszer. Brecken C. gyógyszer. Nagy-Enyeden: Oerth J. gyógyszer. Nagy-Szebenben: Müller gyógyszer. Stengel J., Thalmayer Fr., Reisenberger Fr., Szamosújvárt: Placintár és Kálmán G. gyógyszer. Szász-Régen: Schäser F. gyógyszer. Szászvárosban: Fulmunn gyógyszer. Kálmán G. gyógyszer. Segesvárt: Fr. Teutsch J. A., Misselacher. S.-Szt.-Györgyön: Csutkai István gyógyszer. Eötvös és Beteg. Tekóban: Wagne gyógyszer. Töröfán: Wolff, gyógyszer. Trajanovics gyógyszer. Zilahon: Weiss gyógyszer.

(73)
Raktárak léteznek:
Kapható: Kolozsvárt: Wolff J., dr. Hines Gy., Biró J., Valentini és Sá-
ky M. gyógyszerészeknél és Csapó S. kereskedésben. B-Hunyadon: Holcz-
er gyógyszer. Besztercén: Fleischel Turgovits Ed. Scholtesz gyógyszer. Bethlenben: Bernádi,
gyógysz. Brassóban: Schuster gyógyszer. Jekelius gyógyszer. Deésen: Róth Pál gyógyszer.
Déván: Lengyelnél. Gy-Széklikősen: Bogdán gyógyszer Gy-Fehérvárrt: Mihelyes gyógy-
szerész. Fröhlich gyógyszer. Lekenézén: Scheint Fő. gyógyszer. Magyar-Liposon: Bren-
er P. gyógyszer. M.-Vásárhelyt: Jenel A. gyógyszer. Fogarasi D. és Bucher M. Medgyesen:
Felbert, Breckner C. gyógyszer. Nagy-Enyedon: Oeceth J. gyógyszer. Nagy-Szebenben: Mül-
ler gyógyszer. Stengel J., Thalmayer Fr., Reisenberger Fr., Szamosújvárrt: Placintár és
fia gyógyszer. Szász-Régen: Schäfer F. gyógyszer. Szászvároson: Fuhrmann gyógyszer. Rec-
kert C. gyógyszer. Segesvárrt: Fr. Teutsch J. A., Minselacher. S-Szt.-Györgyön: Csutak
testvérek Eötvös és Beteg. Tekében: Wagnée gyógyszer. Torián: Wolff, gyógyszer. Traja-
novics gyógyszer. Zilahon: Weiss gyógyszer.